

Публічні бібліотеки області – найдоступніші заклади культури для жителів області, в яких, крім традиційних функцій обслуговування користувачів, активно впроваджуються нові напрямки діяльності.

Станом на 01.01.2017 року 716 населених пунктів забезпечені стаціонарними бібліотечними установами, що складає 47%. Стаціонарних бібліотек не мають 53% населених пункти, в частині з них бібліотечні пункти, клуби-бібліотеки.

Мережа сфери управління та впливу Міністерства культури України станом на 01.01.2017 року становить 716 бібліотек. Це 3 обласні, 21 районні та 2 міські ЦБС, бібліотеки міст Н.-Сіверський, Прилуки та Ріпкинського району; 653 бібліотеки-філії для дорослих, в т.ч. 611 – у сільській місцевості. Користувачів-дітей обслуговує 35 дитячих бібліотек. Мережа бібліотек області та існуючі ЦБС у звітному році збережені. Переважна більшість бібліотек – 662, що складає 92,5% входять до складу ЦБС. Проте, через відсутність кадрів, інші обставини у 2016 році не працювало 17 бібліотек-філій (6 – у Коропській, 5 – у Сосницькій, 2 – у Семенівській, по 1 – у Бахмацькій, Ніжинській, Чернігівській районних ЦБС та 1 у Ріпкинському районі). Бібліотечне обслуговування населення здійснюють також 57 клубів-бібліотек. (в них обслужено 4,7 тис. користувачів, яким видано 78,8 тис. документів). Для наближення книги до користувачів поруч зі стаціонарними бібліотеками області організовано також 290 пунктів обслуговування, послугами яких користувалося 13,2 тис. читачів, видано 202,2 тис. документів.

156 бібліотек (21,8%) знаходяться в приміщеннях, які їм належать на правах оперативного управління, 560 або 78,2% – в орендованих. Потребують ремонту приміщення 111 бібліотек. 1 філія Куликівської ЦБС знаходиться в аварійному приміщенні.

В 2016 році 2 централізовані бібліотечні системи передали бібліотеки-філії до об'єднаних територіальних громад. Так, Козелецька ЦБС передала Деснянській ОТГ – 4 бібліотеки, Кіптівській ОТГ – 7 бібліотек, Ніжинська

ЦБС передала до Вертіївської громади – 4 бібліотеки. Відповідно до статистичних показників за 2016 р. надходження до бібліотечних фондів бібліотек Кіптівської ОТГ надійшло книг 378 прим. на суму 1197,45 грн але це кошти не з місцевого бюджету, за місцевий бюджет передплачено лише періодичні видання – 1 назва журналу та 4 назви газет на суму 405,02 грн. У Деснянській ОТГ не надійшло до бібліотечних фондів жодного прим. книг, передплачено на II півріччя 5 назв журналів та 7 назв газет на загальну суму 1639,74 грн, які було виділено з місцевого бюджету. У жодній не придбано бібліотечної техніки, комп'ютерів – 3 лише у Кіптівській ОТГ, які були передані Козелецькою ЦБС, оскільки Прогресівська б-ф у 2012 році їх отримала за програмою «Бібліоміст». У Вертіївській ОТГ є інтернет, але немає комп'ютерної техніки. З 7 бібліотек Кіптівської ОТГ повний робочий день працює лише 2 бібліотеки, у бібліотек Деснянської ОТГ всі 4 бібліотеки працюють неповний робочий день, у бібліотеках Вертіївської ОТГ працює повний робочий день лише Вертіївська публічна бібліотека, її 3 філії обслуговують користувачів неповний робочий день. Надходжень до бібліотечних фондів не було.

Сьогодні для публічних бібліотек нашої області жоден із названих вище компонентів не є безпроблемним.

78 % бібліотек розташовані в орендованих приміщеннях, що значно ускладнює їх утримання. 111 бібліотек потребують капітального ремонту, Кладьківська бібліотека-філія Куликівської ЦБС вже який рік знаходиться в аварійному стані. Але згідно із законодавством на орендовані приміщення не можна витратити кошти. Тому основний інструмент для поточного ремонту приміщень сьогодні – руки бібліотекаря та її рідних і знайомих, а фінансові витрати – їх власний гаманець і, можливо благодійна допомога.

За 2016 рік було в бібліотеках переважно зроблено невеликий косметичний ремонт.

У Бахмацькій центральній районній бібліотеці – заміна покрівлі (104,1 тис. грн).

Реконструкція даху у Бобровицькій центральній районній бібліотеці – 17844 грн, у філіях Боровицької ЦБС зроблено поточні косметичні ремонти за власні та спонсорські кошти: Бригинцівська б-ф – 500 грн, Кобижчанська – 500 грн, Козацька – 400 грн, Новобасанська – 500 грн, Олександрівська – 400 грн, Пісківська – 300 грн, Ярославська - 400 грн, Бобровицька б-ф – 300 грн, заміна підлоги Щаснівська – 2000 грн.

У бібліотеках Борзнянській ЦБС за рахунок благодійних коштів зроблено косметичні ремонти: Прохорівській, Хорошоозерській, Сиволожській, Головеньківській на суму 46 тис. грн, у Борзнянській центральній районній бібліотеці – підведено водопостачання.

У 5 бібліотеках Варвинської ЦБС проведено ремонти на суму 294,5 тис. грн. Віновлено покрівлю у Варвинській центральній районній бібліотеці на суму 222 тис.грн за кошти державного фонду регіонального розвитку; ремонт стелі читального залу та кабінету директора ЦБС на суму 17,5 тис.грн за кошти районного бюджету; за спонсорські кошти: в Антонівській с/б-ф – 3тис. грн – ремонт та придбано штори, Журавській с/б-ф – заміна вікна на 4 тис.грн, Світличненська с/б-ф – заміна вікон, косметичний ремонт на суму 47 тис. грн, Леяківська с/б-ф – 1 тис. грн – карнизи та штори.

У Городнянській ЦБС відремонтовано 4 філії: Півнівшанська – зроблено грубу, Смичинська – ганок, Хоробицька – підлогу, Вихвостівська – стеля. Всього витрачено 3100 грн.

У Прилуцькій центральній районній бібліотеці було розпочато капітальний ремонт коридору (158 тис. Грн.), замінено 5 вікон (8,5 тис.грн.).

У бібліотеках Сновської ЦБС В.Щимельська, Кучинівська, Сновська – заміна дверей (місцевий бюджет), Петрівська, Рогізківська – заміна вікон (місцевий бюджет), Сновська центральна районна бібліотека – придбання та установка твердопаливного котла (місцевий бюджет), Ст.Руднянська – фарбування (місцевий бюджет).

У Сосницькій центральній районній бібліотеці замінено лінолеум – 1500 грн за рахунок спонсорів, для Сосницької районної бібліотеки з

місцевого бюджету було виділено 6 тис. грн на ремонт фундаменту, стічних труб, фарбування.

У бібліотеках Чернігівської ЦБС: у Пакульській філії – замінено вікна (місцевий бюджет), Новоселівській філії – замінено двері (народний депутат), Седнівській філії проведено косметичний ремонт (меценат).

Чернігівська міська ЦБС: Бібліотека-філія №5 – заміна вікон (50 тис.грн), б-ф №1 – заміна вікон та теплогенераторної (15 тис.грн + 48 тис.грн), Бібліотечний пункт - поточний ремонт (65 тис. грн – «Громадський бюджет участі»).

Ніжинська МЦБС: МЦБ – поточний ремонт системи опалення – 55988,11 грн, поточний ремонт кондиціонерів – 4060, 5 пластикових вікон – 19991,12 грн, поточний ремонт туалетної кімнати б-ф№2 – 39582 грн.

У Прилуцькій міській центральній бібліотеці ім. Л. Забашти проведено ремонт на 350 тис. грн. (зовнішнє упорядження фасаду, облаштування водостоку, часткове вимощення фундаменту, облаштування покриття фасаду тротуарною плиткою, капітальний ремонт читального залу, частковий ремонт юнацького відділу.

На кінець 2016 року фонд публічних бібліотек сфери управління Міністерства культури нараховує 9453,19 тис. прим. документів, що на 226,56 тис. прим. менше у порівнянні з 2015 роком. Найбільші за численністю фонди, як і попередні роки, залишаються – у Чернігівській, Борзнянській, Бахмацькій районних ЦБС, відповідно: 597,0, 512,81 та 481,0 тис. прим. документів.

Фонди бібліотек області залишаються неукраїнськими. Загалом в бібліотеках області українська книга складає лише 47,6% (в 2015 році – 47,3%). Менше 50% книг українською мовою мають 12 ЦБС області, а в Н.-Сіверській міській бібліотеці їх тільки 30,9%.

Аналогічна ситуація з книгами державною мовою у сільських філіях. Загальний показник – 53,0%.

Досить гострим залишається питання оновлення фондів бібліотек. Загалом до книгозбірень області протягом звітного року надійшло 91,04 тис. документів що на 6,93 тис. більше, ніж у 2015 році. Показник надходження збільшився (щоправда несуттєво) в 13 ЦБС та бібліотеках Ріпкинського району. В середньому 1 публічна бібліотека Чернігівщини за 2016 рік отримала 127,2 прим. документів, або 0,21 на єдиного користувача, а в Ніжинській та Срібнянській ЦБС по 0,09, Носівській – по 0,08 на одного користувача.

Серед нових надходжень 2016 року книг державною мовою 66,1%. Неприпустимо мало документів державною мовою закупаються Менська (38,4%), Сновська (44,9%), Городнянська (47,0%), Семенівська (47,3%) ЦБС.

Роками не вирішується питання фінансування бібліотек з місцевих бюджетів. В 2016 році було виділено кошти на книжкову продукцію з місцевого бюджету лише у Варвинському районі – 42 прим. на суму 5000 грн, Менському – 5 прим. на суму 75 грн., Ніжинському – 64 прим. на суму 4920 грн., Ніжинській міській ЦБС – 86 прим. на суму 5000 грн., Прилуцькому – 94 прим. на 9923 грн.

Найбільше було виділено Чернігівській МЦБС – 2613 прим. на суму 155 400 грн., Талалаївській ЦБС – 647 прим на суму 29400 грн., бібліотекам Ріпкинського району – 626 прим. на суму 28314,95 грн., Чернігівській районній ЦБС – 200 прим на суму – 3000 грн., бібліотекам м. Прилуки 137 прим. на суму 6956 грн.

Таким чином із загальної кількості надходжень книг – 40,40 тис. прим. на суму – 1577783,67 грн до бібліотек області з місцевих бюджетів було виділено коштів лише на 4580 прим. на суму 246 тис. грн. Поповнення бібліотечних фондів на 85 % відбувалось завдяки обласному обмінному фонду – 154 11 прим. на суму – 1131496,3 грн. та благодійникам – 7782 прим. на суму – 216145,5 грн, завдяки акціям, подарункам читачів фонди поповнилися на – 155949,84 грн.

Ще гостріше стоїть питання оновлення фонду у сільських філіях. Так, до сільських книгозбірень у 2016 році надійшло 41,79 тис. документів, що на 6,2 тис. більше попереднього року. Це 45,9% від загальної кількості придбаних книг (54,1% осідає в ЦБ). Середній відсоток оновлення фонду в них – 0,77%. Одна сільська бібліотека області в середньому за рік отримала 68,4 документів, або 0,18 прим. на єдиного користувача.

Мало до бібліотек області у звітному році надходило періодичних видань. Не отримували періодики весь 2016 рік бібліотеки Варвинської ЦБС, у першому півріччі – Деснянської територіальної громади, у 2-му – Ніжинська ЦБС.

При недостатній кількості нових надходжень в черговий раз суттєво зросло вибуття документів. У 2016 році списано 399,18 тис. примірників (+107,35 тис. прим.; 4,2 % від загального фонду).

Найбільше вибуття спостерігалось в Козелецькій (100,6), Ніжинській (51,1) та Коропській (38,9) ЦБС тис. прим. В 2016 році бібліотечний фонд виріс тільки в Прилуцькій районній ЦБС. В інших – показник списання перевищив показник надходжень. Загальна кількість зареєстрованих користувачів 432,6 тис. Їх число за єдиною реєстраційною картотекою зменшилося на – 4,6 тис. Причиною цього є складна демографічна ситуація в області, переведення 43,3% працівників на умови неповного робочого дня та те, що протягом року не працювало 17 філій.

Обслужених користувачів всіма структурними підрозділами, клубами-бібліотеками та в бібліотечних пунктах бібліотек – 510,5 тис., що менше на 8,1 тис., по сільських філіях – на 6,4 тис. Зменшення кількості користувачів характерне для в 15 ЦБС області.

Читаність, загалом, склала 24,2 при загальноукраїнському показнику 23,57. По ЦБС вона дорівнює 23,3.

Абсолютним показником бібліотечної статистики є відвідування, тобто фіксовані звернення користувача в бібліотеку за літературою, інформацією, послугою чи відвідування соціокультурних заходів. Відвідуваність

бібліотечних закладів також дещо зменшилась (-88,7), по ЦБС – на 49,2. У 2016 році вона склала 4214,9 тис. разів. Зменшення В середньому 1 користувач відвідав бібліотеку за рік 9,75 разів. За одне відвідування читачеві, в середньому, видано 2,48 документи. Відвідування соціально-культурних заходів за рік склало 514,0 тис., що відповідає показнику попереднього року. На рівні попереднього року залишилася кількість звернень на діючі 9 WEB-сайтів ЦБ області. Загалом зареєстровано 452,0 тис. звернень на сайти бібліотек області. На сайті Чернігівської МЦБС зареєстровано 96,6 тис. звернень, Менської – 18,7, Козелецької – 17,7, Прилуцької міської – 16,5, Сновської – 15,6, Прилуцької районної – 11,8, Срібнянської – 10,2.

Послугами МБА у звітному році користувалося 191 бібліотека з 8 ЦБС області. Їм видано 5204 документи, отримано на замовлення користувачів з інших бібліотек – 582 прим. документів. Не видавали книг і не отримували книг по МБА 20 ЦБС.

Загалом у 2016 році на розвиток бібліотек області надійшли кошти у сумі 61404,5 тис. грн., що на 1683,5 тис. грн. більше ніж у 2015 році. Найкраще у розрахунку на одну бібліотеку фінансувалися міські бібліотеки та бібліотеки Бахмацької, Менської, Носівської та Бобровицької ЦБС, найменше – Ніжинської районної ЦБС.

Надходження коштів спеціального фонду у звітному році дещо збільшилось. Загалом бібліотеки одержали позабюджетних коштів 2249,3 тис. грн., що на 879,2 тис. більше попереднього року. Це становить 0,04% від суми бюджетного фінансування. Найбільше коштів з інших джерел надійшло на рахунки Чернігівської МЦБС, Прилуцької районної ЦБС, Менської та Бахмацької ЦБС.

Надходження від платних послуг зменшилось на 12,4 тис. грн. Не надавали у звітному році додаткових платних послуг 11 ЦБС області. Найбільші надходження від платних послуг були в Щорській – 30,7 тис.,

Семенівській – 28,7 тис., міських бібліотеках Чернігова – 22,3 тис. та Прилук – 15,2 тис.

В структурі використаних коштів заробітна плата склала 83,4% (у 2015 році – 82,31%), в ЦБС – 85,6. В Ічнянській, Городнянській, Ніжинській районній, Н.-Сіверській та Козелецькій ЦБС цей показник перевищує 90% використаних коштів.

Не покращується фінансування найголовнішої статті бібліотечного бюджету – комплектування. На комплектування фондів бібліотек в 2016 році використано 1675,6 тис. грн., що на 271,1 тис. грн. менше. Це складає лише 2,7% від загальної суми фінансування. Зменшення коштів на комплектування спостерігалось в 15 ЦБС області.

Використання коштів за іншими статтями видатків характеризується наступним чином: знову зменшилося використання коштів на придбання основних засобів (-69,3 тис. грн.) і складає 108,1 тис. грн. або 0,2% від загального фінансування; на капітальні і поточні ремонти – використано 936,6 тис. грн., що складає 1,5% загального використання коштів.

Продовжувалася комп'ютеризація сітки бібліотек. Загальна кількість комп'ютерів у бібліотечних закладах нині складає 478 одиниць (+33). 400 (83,7%) з них мають доступ до інтернет (+3). Комп'ютери мають 102 бібліотеки області (14,2%), 76 (10,6%) з них підключені до мережі інтернет. На початковому етапі залишається комп'ютеризація бібліотек сільської місцевості. Лише в 33 сільських філіях (5,4;% від загальної кількості) станом на 01.01.2017 року є 51 комп'ютер, 32 з яких підключено до мережі інтернет. В основному інформатизація здійснювалась лише за кошти, що надходили від проектної діяльності. Більшість технічних засобів в районах придбані понад 6-7 років тому, тобто ця техніка вже застаріла.

Якщо аналізувати наявність комп'ютерів, копіювально-розмножувальних засобів, мультимедійної техніки по бібліотеках, то видно, що основна їх кількість зосереджена в обласних та районних бібліотеках. Найбільше бібліотек з ПК у Чернігівській МЦБС – 76, бібліотеках м.

Прилуки – 25, по 19 комп'ютерів у Бахмацькій, Городнянській, Прилуцькій, Сосницькій ЦБС. Чернігівській МЦБС мають ПК всі 13 бібліотек-філій, 12 з яких підключено до інтернету. Найбільший комп'ютерний парк з підключенням до мережі інтернет мають: Чернігівська МЦБС – 51, Бахмацька – 18, бібліотеки м. Прилуки – 18, Городнянська – 17, Козелецька – 17, Варвинська – 15, Сосницька – 15, Прилуцька – 12.

За 2016 рік 8 ЦБС поповнили свої комп'ютерні парки ПК. Борзнянська ЦБС – 1 подарунок від банку «РайффайзенБанк Аваль», Коропська ЦБС – за рахунок місцевого бюджету 2 комп'ютери, проектор – за рахунок селищної ради, Носівська ЦБС – 2 (за сприяння депутата, за програмою соціально-економічного та культурного розвитку), Прилуцька – 1 комп'ютер за бюджетні кошти, Талалаївська – 2 ноутбуки придбано за місцевий бюджет, Чернігівська ЦБС – 1 за бюджетні кошти, Чернігівська МЦБС – 22 з них 3 комп'ютери – придбані за бюджетні кошти. 3 комп'ютери – за кошти громадського бюджету (Проект бюджет участі у місті Чернігові на 2016 рік) «Інформаційно-культурний центр «Файнбук» на Масанах. 2 комп'ютери – за кошти громадського бюджету (Проект бюджет участі у місті Чернігові на 2016 рік) «Сучасний дизайн приміщення бібліотеки» (бібліотечний пункт на П'ятницькій). 16 комп'ютерів – за проектом «Технологічна нація» від Благодійного Фонду «Брейн Баскет» (безкоштовне навчання основ програмування); 1 комп'ютер – подарував депутат Верховної ради С. Березенко. Ніжинська МЦБС – 2 подарували благодійники.

Кадровий склад публічних бібліотек нараховує 1203 працівників, з них в сільській місцевості – 613. Повну фахову вищу освіту мають лише 23 %, а вищу базову бібліотечну – 43%. Ще менше їх у сільській місцевості, відповідно – 6 % та 47 %. При тому, що в області є училище культури і мистецтв та інститут, Чернігівський інститут мистецтв та менеджменту культури Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. В бібліотеках без спеціальної освіти працюють 408 чол., у т.ч. в сільській місцевості – 287. Останні 10 років спостерігається стійка тенденція до

погіршення якісного складу кадрів. Критичні показники нині в Ріпкинському районі – 40,5%, Н.-Сіверській (47,9%) та Городнянській (49,0%) ЦБС. В складі кадрів Чернігівської районної, Ніжинської міської ЦБ та Н.-Сіверської міської бібліотеки спеціалісти складають також менше 50,0%. Менше 40% фахівців працює в сільських філіях Городнянської (39,4%), Корюківської (39,1%), Куликівської та Н. Сіверської (по 33,3%) ЦБС. У Срібнянській ЦБС спеціалісти складають 28,6%, а в Ріпкинському районі – лише 22,2%.

55 % працівників мають стаж понад 20 років; 19 % – понад 10 років; лише 9,3 % працюють в бібліотеках до 3 років. Але на жаль реалізували свій творчий потенціал заважає скрутна фінансова ситуація в районах. Негативно на якості роботи позначилося переведення 521 (+17) або 43,3 % творчих працівників бібліотек.

Належність бібліотек до груп по оплаті праці розподілилась таким чином:

1 група – ОУНБ ім. В.Г. Короленка

2 група – обласна бібліотека для дітей

3 група – обласна бібліотека для юнацтва, 11 районних, 1 міська ЦБС та 1 ЦБ, загалом 415 бібліотек.

4 група – 7 районних та 1 міська ЦБС, 197 бібліотек.

Поза групою – Куликівська, Срібнянська,Талалаївська ЦБС, Н.-Сіверська міська, бібліотеки Ріпкинського району та Вертіївської, Деснянської і Кіптівської об'єднаних територіальних громад, загалом 102 бібліотеки.

«Бібліотеки регіону: трансформація, тенденції розвитку в сучасних умовах»

Популяризація літератури та читання

Останніми роками сучасна українська література набирає популярності серед користувачів, тому публічні бібліотеки все більше уваги приділяють популяризації кращих зразків літературної творчості вітчизняних авторів.

Цикл віртуальних виставок на своєму сайті розміщують бібліотекарі **Менської ЦБ**: «Українські новинки книжкового ринку», «Світ рукоділля», «Книжкові новинки про Майдан та АТО», «Тут оживає наша історія», «Український вибір «Коронація слова».

Директор **Ніжинської міської ЦБС О. Єкименко** виступила на українському радіо «Український вимір» у м. Київ про роботу бібліотек міста, провідний бібліограф ЦБС Гусєва Л. – по обласному радіо про фотодокументальну виставку «Українська Друга світова». У **Ніжинській міській центральній бібліотеці** читачів «заманювали» до книг незвичними виставками: виставка-інкогніто «Побачення наосліп», книга запакована у спеціально заклеєні конверти з анотаціями, виставка-рекомендація «Прочитай! Мені сподобалось», де читачі радять книги, які самі читали. До Всеукраїнського дня туризму, під час святкування у м. Чернігові продемонстрували виставку-дайджест «Ніжин у творах світової літератури» та страви з огірків, виставка-рейтинг «Бук-симпатія – книги, які найбільше беруться». Під час Покровського ярмарку – бібліотекарі центральної бібліотеки підготували та провели фестиваль «Національної кухні», під час якого презентували Бібліошинок «Смакуємо разом з Гоголем», для гостей фестивалю.

Читання на підтримку відомого палестинського поета Ашрафа Файяда, який був засуджений в Саудівській Аравії до смертної кари. Акція проходила одночасно 14 січня в 7 містах України: Запоріжжі, Києві, Луцьку, Миколаєві,

Харкові, Черкасах та **Ніжині**. До Дня Європи відбулись «Європейські читання», де члени «Літературної вітальні» та бібліотекарі **Ніжинської міської ЦБС** читали твори відомих європейських поетів.

Найуспішнішим проектом 2016 року з популяризації читання у **Прилуцькій міській бібліотеці ім. П. Білецького-Носенка** стали Дні шаленого читання, які проходили під час Тижня дитячо-юнацького читання. Ця успішна інновація мала вигляд «живої бібліотеки», де в якості «книги» виступали успішні люди міста: директор школи, директор бібліотеки, начальник відділу міськрайонного управління юстиції, заступник з виховної роботи медучилища, депутат міської ради, художник, начальник сектору відділу поліції. «Читачі» самі обирали «живу книгу».

Вже вкотре відбулось щорічне вручення літературно-мистецької премії ім. Любові Забашти у Прилуцькій центральній міській бібліотеці ім.Л.Забашти, лауреатом якої став міський скульптор Семен Кантур.

Відеопрект «Арт-блог» спільна робота **Прилуцької районної центральної бібліотеки** та «ТБ-Прилуки», де про книги розповідають місцеві знаменитості, передачі демонструвались на Прилуцькому телебаченні з 2015 року. Відеопроєкт став переможцем обласного конкурсу «Ярмарок бібліотечних ідей», у номінації «Краща креативна послуга».

Творчі акції, флешмоби

Враховуючи виклики сьогодення, публічні бібліотеки намагаються використовувати у своїй діяльності сучасні й різноманітні форми роботи, які, завдяки актуальному змісту, творчому підходу та нетрадиційним назвам, здатні привертати до себе увагу користувачів бібліотек, а також залучати до них нових відвідувачів.

Бахмацька центральна районна бібліотека вже традиційно влітку вела активну роботу з читачами у літньому читальному залі «Літо на

книжковій хвилі», впродовж літа працювала у місті і Велобібліотека. У 5 бібліотеках-філіях працювали літні читальні зали.

Городнянська центральна бібліотека разом з дитячою бібліотекою впродовж літа працювала у літньому бібліопункті «Бібліотечний куточок», де проводились для дітей спортивні ігри, вікторини, різноманітні змагання.

«Читаємо разом з нами», такий інтернет-флешмоб в соц. мережах провели бібліотекарі **Менської районної центральної бібліотеки**, під час якого учасники акції робили селфі з книгою яку читають, і далі передавали естафету.

Під час ювілейного Троїцького ярмарку **менські бібліотекарі** як завжди організували міні-місто розваг для малечі, туристичну фотосушку, яка була розділена за тематикою (історія міста і сьогодення, молодь, діти і природа Менщини, інсталяцію з книг «Книжкові скарби Алі-Баби»

На Студенському молодіжному форумі, бібліотекарі **Менської ЦБ** вже традиційно 5 рік поспіль були співорганізаторами, для молоді підготували не лише конкурси, вікторини а й незвичні інсталяції для фотографування, на мальовничій мапі Менського району студенти відмічали історичні місця, позначали туристичні об'єкти, визначали нові мальовничі куточки для туристів. Багато молоді цікавилась книжковими викладками «Знайди свою книгу», «А у книги – ювілей».

Вже традиційно 3 роки поспіль 13 грудня у **Менській центральній районній бібліотеці** проходять «Зустрічі добрих друзів бібліотеки», під час якого бібліотекарі організують театралізоване дійство, цього року була вистава «Попелюшка на новий лад», друзі бібліотеки підготували гуморески, співали пісні, проводили вікторини та конкурси та смакували українські страви.

До Всеукраїнського дня бібліотек у **Городнянській центральній бібліотеці** відбулось тотал-шоу «Бібліотечна сім'я: від «А» до «Я». Святкові заходи розпочались «Тижнем компліментів», впродовж якого користувачі бібліотеки на «Бібліопаркані» писали свої відгуки про бібліотеку та її

працівників. Бібліотекарі також організували лотерейну акцію «Книготрон» та бібліотечну чайну церемонію для читачів.

Корюківська районна дитяча бібліотека провела культурно-просвітницьку акцію до Всесвітнього дня книги і авторського права «Ярмарок дитячої книги» у партнерстві з КММГО «Альтернатива». До Міжнародного дня грамотності «Покращуй свою грамотність – завітай у бібліотеку», жителі Корюківки отримали міні-листівки з прикладами правильного вживання слів.

Заходи **Прилуцької центральної районної бібліотеки** постійно анонсуються в ефірі «ФМ -радіо».

Рік англійської мови в Україні.

2016 рік було оголошено Роком англійської мови в Україні. Бібліотеки України мають потужний потенціал для популяризації вивчення та сприяння підвищенню рівня володіння англійською мовою. Багато бібліотек сприяють вивченню англійської мови, надаючи ресурси, приміщення, організовуючи програми, презентації тощо.

Бібліотекарі **Ніжинської міської центральної бібліотеки** спільно з доцентом кафедри англійської мови та методики викладання Інституту іноземних мов Київського університету ім. Б. Грінченка О. Москалець організували клуб з вивчення англійської мови. За допомогою фільмів, впродовж року відбулось 10 засідань, члени клубу взяли участь у Мегауроці з англійської мови.

На початку квітня, у **Новгород-Сіверській центральній районній бібліотеці** відбулось мовно-мистецьке свято «Мова миру і дружби», присвячене Року англійської мови в Україні. Старшокласники слухали про Великобританію, її визначні місця, переглянули відеоролики про країну, її обряди та звичаї. Прослухали музику у виконанні скрипалів та солістів музичної школи. З гостем із Нідерландів Віллемом Антоном ван Вууреном

старшокласники поспілкувались про зв'язок двох мов, у зарубіжного гостя був позитивний настрій від такої зустрічі у бібліотеці.

У **Прилуцькій міській центральній бібліотеці ім. Л. Забашти** провели «круглий стіл» «Прилуки-Портланд: єднання мовою» у якому брала участь волонтер із сполучених Штатах Америки Кейла Когл та студенти педагогічного коледжу, школярі. Спілкування відбувалось англійською мовою. Темою були міста Прилуки та Портланд, українська культура, ментальність, мода, читання та ін.

З метою розширення доступу громадян до світових економічних, соціальних та культурних можливостей Молодіжна секція УБА в 2016 році організувала виставку-проект «Дісплей-кросинг», яка подорожувала всією країною, багато бібліотек були її учасниками, наприкінці листопада **Сновська центральна бібліотека** прийняла естафету виставкою-імпульсом «Книжковий БігБен», мета якої – показати значення англійської мови та важливість її вивчення. Біля виставки вчителі проводили міні-уроки для школярів, користуючись матеріалами інсталяції.

Бібліотека як соціальна платформа.

Бібліотека – це не тільки читання, це центр громадського життя, центр інноваційного розвитку громади, приміщення бібліотеки – єдиний освітній, інформаційний осередок, куди люди приходять і спілкуються.

У **Козелецькій центральній районній бібліотеці** відбулась прес-конференція з нагоди 85-річчя районної газети «Жадана і бажана у кожній домівці».

Корюківська центральна районна бібліотека у співпраці з громадською організацією «Альтернатива» провела зустріч з громадським діячем Романом Морозовим, засновником культурно-громадського центру SHELTER+ (Кривий Ріг). Запрошений гість ділився історіями реалізації молодіжних проектів.

Саме **Менська центральна районна бібліотека** у березні приймала III з'їзд громадських організацій Чернігівщини, на якій було присутніх майже 100 активістів зі всієї області.

Щоквартально у приміщенні **Менської центральної бібліотеки** для жителів району проходить шаховий турнір «Шахова дуель».

Бібліотекарі **Ніжинської бібліотеки-філії №3** спільно з **Ніжинською міською центральною бібліотекою ім. М. Гоголя** та бібліотекарями шкіл міста провели перший відбірковий тур міського конкурсу «Діти та безпечний Інтернет», який проводився у рамках пілотного проекту «Діти й Інтернет».

У **Ніжинській центральній міській бібліотеці** діяли фотодокументальні виставки «Пам'ять про Голодомор 1932-1933 рр.» та «Українська Друга Світова війна», підготовлені Українським інститутом української пам'яті. Також проходила фотовиставка «Український єврейський сімейний альбом» за ініціативи інституту вивчення єврейської історії. Виставку супроводжували ряд заходів: презентації, методичні навчання для вчителів історії, перегляд кінострічок, фестиваль електронних презентацій, проходив круглий стіл «Голокост і Україна: уроки історії чи гра у толерантність».

На базі **Прилуцької міської центральної бібліотеки** традиційно як і для інших книгозбірень працювала громадська приймальня з безоплатної правової допомоги, а у 2016 році бібліотека стала місцем зустрічей виборців і депутатів. До 25-річчя Незалежності саме бібліотекарями було організовано презентації громадських організацій (37), з якими бібліотека співпрацює. Даний захід відбувався на центральній площі міста.

Вже другий рік поспіль **Прилуцька міська центральна бібліотека ім. Л. Забашти** приймає у своїх залах 13 Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини. Міська **бібліотека** стала майданчиком для циклу тренінгів «Основи академічної доброчесності та тонкощі інтелектуальної власності», тренером якого була начальник відділу

науково-дослідницької частини, кандидат економічних наук Чернігівського національного технологічного університету Олена Сизоненко.

Круглий стіл До Революції Гідності пройшов у **Сосницькій центральній районній бібліотеці**, свої враження висловили активні учасники Майдану: селищний голова, директор краєзнавчого музею, представники адміністрації селища, викладачі історії навчальних закладів району. На засідання до літературно-мистецького об'єднання «Убідь», що діє вже більше 20 років при **Сосницькій центральній районній бібліотеці** приїжджають поети з Борзнянського та Корюківського районів. А також на одне із засідань завітав поважний гість – Голова правління української спілки «Літературний форум» Кухарук Р.

Роїщенська бібліотека-філія Чернігівської ЦБС стала учасницею загальних зборів громади, під час якої представила свою роботу у формі виставки «Роїще: бібліотека і громада», на якій представила також творчість місцевих поетів «Поетична творчість односельців».

Презентацію про роботу **Клочківської бібліотеки-філії Чернігівської ЦБС** представила бібліотекар на сході жителів Черниської територіальної громади.

Бібліотеки **Чернігівської МЦБС** брали участь у 8 інвестиційних та грантових проектах. Проект громадського бюджету «Сучасний дизайн приміщення бібліотеки (бібліотечний пункт на П'ятницькій – вартість 101 500 грн), проект громадського бюджету участі (Інформаційно-культурний центр «Фанбук» (вартість 259 тис. грн.), проект «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах Європейської інформації в бібліотеках» УБА за підтримки Європейського Союзу (програма «Еразмус+»)

Для надання мешканцям місцевої громади інформаційно-просвітницьких послуг і популяризації знань про ЄС, Європейської цінності та Європейського вибору України, згідно проекту, в 13-ти бібліотеках ЦБС створені Пункти європейської інформації.

У 2016 році бібліотеки стали переможцями конкурсу громадського бюджету (бюджету участі) у місті Чернігові на 2017 рік у частині поточних витрат з проектом «Все про Європу: пункти європейської інформації в міських бібліотеках» на суму 82 000 грн.

Чернігівська міська центральна бібліотека ім. М. Коцюбинського стала партнером Благодійного фонду «Брейн Баскет» по реалізації проекту Nexnologi National в Чернігові, в рамках якого планується навчати мові програмування 100 000 чоловік у 22 містах України. Він реалізується за підтримки Чернігівського міського голови В. Атрошенка який був присутній на урочистостях та привітав менторів та учасників проекту. За рік пройшли навчання близько 30 чол.

Проект «Від хенд мейду – до власної справи» – це спільна ініціатива жителів Чернігова та ВПО (внутрішньо переміщених осіб), які обрали наше місто своєю другою домівкою. Проект реалізується ГО «Центр взаємодії» в партнерстві з Чернігівською міською ЦБС. Фінансову можливість реалізувати проект забезпечують ГО «Крим SOS» та Агентство ООН у справах біженців в Україні.

Бібліотеки **Чернігівської міської ЦБС** брали участь у програмі ПОЛіС («Поліція і спільнота»), яка є частиною проекту «Залучення громадськості до реформи», що виконується радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX). Переможцями стали: Центральна міська бібліотека ім. М. Коцюбинського, центральна бібліотека для дітей ім. О. Довженка та три дитячі бібліотеки-філії. Набирає оберти просвітницько-комунікативний проект Чернігівської центральної міської бібліотеки «Майстерня Життєтворчості» (навчання протягом життя), постійними учасниками якої є внутрішньо-переміщені особи.

Проектна діяльність Городнянської ЦБС. Красзнавча програма «Городнянщина – гордість моя», районна програма дитячої бібліотеки «Здоров'я дитини – багатство родини», туристична програма «Подорожуємо Городнянським краєм разом з бібліотекою», районна програма «Бібліотека

згуртовує громаду», програма інформування громадськості з питань Європейської інтеграції України.

До Дня родини у **Козелецькій центральній районній бібліотеці** було проведено захід «Про що розповів сімейний альбом», родини розповідали про сімейні реліквії та історію свого роду. Працівники відділу обслуговування провели для своїх постійних відвідувачів годину корисних порад «Ярмарок ідей для Вашої грядки», присвяченому початку городніх робіт, також повели гурман-вечір з консервування «Від Трійці і до Спаса на зиму робимо запаси».

У **Талалаївській центральній районній бібліотеці**, відкрито комп'ютерний центр, з доступом до Інтернет через Wi-Fi.

Краєзнавство

В цілому слід зазначити, що бібліотеки через систему соціокультурних заходів сприяють розвитку культури, залучення користувачів до культурної спадщини, розвивають у користувачів навички сприйняття культури і мистецтва, вносять гідний внесок у культуру майбутнього суспільства. Провідним напрямком роботи бібліотек Чернігівщини була і залишається краєзнавча діяльність, однією із важливих ділянок якої є формування краєзнавчого фонду. Протягом року краєзнавчий фонд бібліотек області поповнювався виданнями місцевих авторів і установ, обласних, районних і міських періодичних видань, рукописів, формувань тематичних папок-досьє. Бібліотеки працювали над створенням архівів, фонд яких включає документи, фотографії, щоденники, спогади, листи із особистих колекцій. Розподіл краєзнавчих документів по бібліотеках-філіях проводиться у відповідності із загальним положенням формування єдиного фонду.

У **Козелецькій центральній районній бібліотеці** відбувся вечір цікавого краєзнавства «Легенди нашого краю», бесіда-подорож «Пам'ять вулиць», віртуальна подорож «Козелецький район сьогодні».

День краєзнавства «Мій край задумливий і ніжний» провели працівники **Корюківської ЦБС** до Дня селища Холми. Впродовж дня проходило краєзнавче турне «Наш край легендою і славою овіяний», презентація виставки-екскурсу світлин «Холми – від минулого до сьогодення», виставка-вернісаж творчих робіт клубу «Берегиня».

У **Бахмацькій центральній бібліотеці** було проведено вікторину «Відкрий для себе рідне село», відео-мандрівка «Сліди війни на карті Бахмаччини», краєзнавчо-історична година «Пам'ятники села розповідають», бібліокалейдоскоп «Великі письменники, які працювали на Чернігівщині».

До 185-річчя від дня народження художника Миколи Ге був проведений День інформації «Фундатор духовності». День бібліографії «Автографи історії на вулицях Бахмаччини», «Мистецькі таланти Бахмаччини».

До Дня міста та вшанування пам'яті славетного земляка О. П. Довженка бібліотекарями **Сосницької центральної районної бібліотеки** була організована виставка-інсталяція «Під вікном калина – Сосниця моя, частка України – рідна сторона».

Перші **Сновські краєзнавчі читання** «Наше місто: кінець XIX – початок XX століття. Кінець XX – початок XXI століття», пройшли саме у бібліотеці. Зібрались не лише місцеві прихильники краєзнавства, а запрошені директори інших ЦБС.

Краєзнавча конференція відбулась у **Городнянській центральній районній бібліотеці** «Краєзнавство – джерело духовної культури Городнянщини». **Центральна районна бібліотека** долучилась до інформаційно-просвітницької кампанії «Жіноче обличчя війни», вже другий рік поспіль бібліотека працює над бібліо-екскурсом «Жіноцтво Городнянщини у Другій Світовій війні». До Дня міста бібліотечні працівники організували експозицію краєзнавчого характеру, до якої ввійшли виставка краєзнавчих власних видань, реклама етнографічної кімнати «Старожитності Городнянщини», викладку літератури приурочену до року англійської мови.

Відкриття інформаційно-туристичного центру відбулось наприкінці року у **Менській центральній бібліотеці**, як один з результатів туристичного проекту в рамках реалізації проекту «Сильні локальні громади – ключ до успіху місцевого самоврядування». Під час якого були представлено розроблені туристичні маршрути і надруковані мапи. Надалі в Центрі проводитимуться зустрічі з відомими земляками, організовуватимуться заходи з популяризації туризму, краєзнавства, надаватимуться інформаційні туристичні послуги. В планах ініціативної групи – підготовка та друк путівника по Менському району.

Протягом року селами та містечками Чернігівського району крокувала загально районна краєзнавчо-пошукова експедиція «Тридцятий рік пливе над краєм біди Чорнобильський дзвін», приурочена до 30-річниці трагедії. Ініціювала цю роботу **Чернігівська центральна районна бібліотека**, метою експедиції було проведення комплексної багатофункціональної пошуково-дослідницької роботи по відтворенню правдивої хроніки подій катастрофи, гідного вшанування подвигу учасників ліквідації, посилення уваги громадськості до проблем ліквідаторів. Робота велась у три етапи. У першому: пошук джерел інформації щодо участі жителів Чернігівського району у ліквідації аварії, другий етап: створення бази даних з біографіями та фото ліквідаторів та переселенців. Третій етап: по філіям пройшли цикли розгорнутих книжково-документальних виставок, презентацій, фотоекспозицій, виставок-спогадів, зустрічі з очевидцями. У рамках краєзнавчо-пошукової експедиції відбувся районний конкурс бібліотечного есе «Чорнобиль. Трагедія. Пам'ять», у номінаціях: проза, віршовані твори.

Як результат експедиції – вийшла у світ книга «Долі, обпалені Чорнобилем: Чернігівський район», презентація якої відбулась 26 квітня у Чернігівській РДА з вшанування учасників ліквідації аварії на ЧАЕС.

За ініціативи колективу **Чернігівської ЦБС** та депутата районної ради Федоса Носенка, відбувся випуск обласної інформаційно-аналітичної програми «Діалог» присвячений селу Сивки та зустрічі з його мешканцями.

Темою зустрічі стали події 1967-1970 рр., коли жителів села було виселено з території майбутнього Київського водосховища, гості студії розповідали телеглядачам про переселення і що залишилось від села на сьогоднішній день, яке так і не було затоплене. Передача викликала зацікавленість громади, тож у травні у М.-Коцюбинському було проведено історико-краєзнавчий екскурс «Село Сивки: хроніки Другої світової війни».

Візит гостей з казахського міста Камістау був несподіваним для жителів с. Черниш Чернігівського району. 80-річний Женабулат Абилпейсов разом з внуком Маліком приїхали відвідати місця, де в часи Другої Світової війни їхній батько та прадід воював за село Черниш, та похований у братській могилі. Саме у **Чернишській сільській бібліотеці-філії Чернігівської ЦБС** зберігались списки загиблих, де й знайшли прізвище казах. Бібліотекар ознайомила гостей з краєзнавчими виданнями: двотомником «Літопис доль та днів минулих», «Герои-освободители Черниговщины», «В ім'я життя», «Борись в ім'я честі». Під час спілкування з гостями з'ясувалось, що у минулому він працював у казахському радгоспі і знав чимало людей з Черниша, які приїздили освоювати цілині землі, але й гадки не мав, що саме у цьому селі він знайде у списках загиблих та похований його батько.

Бібліотекарі **Чернігівської ЦБС** вже не перший рік працюють за програмою «Пишемо літопис рідного краю». Бібліотекарі більше 20 населених пунктів відповідають за ведення Літописів територіальних громад, який охоплює відображення і популяризацію історичного минулого краю, громадського життя району, висвітлення знань про природу Чернігівщини, її охорону і екологічний стан, мистецьку спадщину. Щороку бібліотечні працівники проводять підсумкову районну краєзнавчу конференцію, під час якої презентуються нові краєзнавчі видання, продовжуються встановлюватись інформаційні стенди у селах району, йдеться обговорення краєзнавчих проектів (один з останніх – випуск конвертів, листівок та марок, присвячених окремим історичним подіям, відомим землякам).

Національно-патріотичне виховання

Зусилля бібліотекарів спрямовані на утвердження в державі патріотизму, посилення моральної складової в загальній системі формування національної гідності, готовності відстоювати інтереси держави, поглиблення знань про державну символіку.

Працівники бібліотек сприяють залученню населення до участі у громадських ініціативах, акціях.

Масштабність патріотичного виховання в значній мірі забезпечується міцними зв'язками з військкоматами, спілками ветеранів, штабами цивільної оборони, радами ветеранів, музеями, центрами соціальних служб для молоді, відділами освіти, місцевими адміністраціями. Патріотичному вихованню приділяється значна увага. Дуже важливим у роботі бібліотек є висвітлення негативних наслідків війни на регіональному, національному і міжнародному рівнях.

Бібліотекарі **Бобровицької центральної бібліотеки** до 71 річниці визволення міста для школярів провели патріотичний квест «Меморіал», завдяки якому учасник більш детально дізнались про героїчні події, що відбувались у Бобровиці. До Дня Перемоги бібліотекарі організували волонтерський рейд «Як живеш, ветеране?», волонтери надали допомогу у побутових питаннях ветеранів і солдатських вдів.

З початком воєнних дій на Донбасі **Ічнянська центральна районна бібліотека** стала центром волонтерства. Бібліограф – волонтер Дорошенко Т. супроводжувала гуманітарний вантаж 21 раз. В бібліотеці організовано виставку-інсталяцію «Вірю я – крізь терни пройде Україна моя!». Окрім книг, публікацій про воїнів-земляків представлено також і прапори із зони АТО, гільзи, листи, малюнки дітей, численні фотографії.

Корюківська районна дитяча бібліотека провела парад патріотичних ідей до Дня Незалежності України «Я люблю Україну, тому що...»

До Дня української писемності та мови, працівники **Козелецької центральної районної бібліотеки** провели лінгвістичний турнір «Не цураймося мови, вчимося розмовляти, щоб слова чудові вміли оживати», учні у пізнавально-ігровій формі перевіряли свої знання, брали участь у конкурсах, вікторинах, переглядали мультфільми за відомими гуморесками, ознайомились з книжковою виставкою.

Під час проведення Всеукраїнської акції «Бібліотека українського воїна» до військової частини ЗСУ бібліотекарями **Новгород-Сіверської ЦБС** було передано 200 книжок, колектив отримав подяку від військової частини польової пошти ВО 946.

Скайп-конференція з цікавими повідомленнями від наукового співробітника Національно-історичного заповідника «Гетьманська столиця» пройшла у **Бахмацькій центральній районній бібліотеці** та **Прилуцькій міській центральній бібліотеці ім. Л. Забашти**.

Працівники **Прилуцької центральної районної бібліотеки** до Дня вишиванки провели інформаційно-музичний коктейль «Вишивані узори України», з історії української вишиванки з демонстрацією відеороликів. У вестибюлі РДА представили тематичну виставку національного вбрання та вишитих рушників Прилуцького краю. Також бібліотекарі створили відеоролик «Одягни вишиванку у бібліотеці».

Напередодні Дня захисника України у рамках акції «Тепло сердець для воїнів АТО», у **Менській центральній районній бібліотеці** старшокласники оформили і підписали листівки бійцям, у рамках акції «Подаруй свято воїнам АТО» маленькі члени клубу «Сімейний вулик» разом з батьками для воїнів виготовляли символ року – Півників. У районній бібліотеці пройшов майстер-клас зі складання паперових журавликів «Журавлик надії», як пам'ять про всіх загиблих та надії на перемогу. До Дня Св. Миколая бібліотека вже вкотре стала пунктом збору гуманітарної допомоги для воїнів, у знак вдячності отримала від бійців особливий подарунок – подяку, у минулому році воїни-земляки передали бібліотеці прапор з автографами та

словами вдячності за підтримку. У фойє бібліотеки розміщено фотогалерею світлин воїнів-земляків «Наша гордість, наша сила, Україна у нас – єдина».

Старшокласники вже традиційно власноруч створювали та підписували листівки до Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні у читальному залі Менської бібліотеки.

У акції солідарності «Мій Крим», створювали фотостенди: Бахмацька, Менська ЦБС, Ріпкинська районна бібліотека для дорослих, Сосницька центральна районна бібліотека.

До Дня українського козацтва та Дня захисника України у **Ріпкинській районній бібліотеці** відбулась патріотична година «Хай буде мирним небо України». Старшокласники брали участь у конкурсах: на швидкість вдягання козацького костюму, хто найсильніший, кулінарний конкурс «Козацький куліш», «Вправні вершники», козацька естафета «Найспритніший».

Тиждень воїнської доблесті організувала та провела бібліотекар **Хмільницької сільської бібліотеки-філії Чернігівської ЦБС**, під час якого відбулись: розгорнута фотоекспозиція «Життя – не чернетка, його не можна переписати по-новому» присвячена односельцям-афганцям та воїнам АТО; презентація книги С. Талан «Оголений нерв».

До **Київської бібліотеки-філії Чернігівської ЦБС** на зустріч з юними читачами завітали представники Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України, учасники бойових дій. Розповіли про чим займається центр: випробуванням новітніх та модернізованих зразків озброєння та військової техніки на полігоні у смт. Гончарівське, після чого техніка приймається на озброєння ЗСУ. Дітям продемонстрували сучасний бронежилет, військову каску, захисні військові окуляри. Присутні переглянули фільм про випробування новітніх зразків озброєння. У подарунок військовій отримали книгу «Борись в ім'я честі», створену бібліотекарями Чернігівської ЦБС та красзнавцями району.

Сновська ЦБС працювала за власними програмами: з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 рр. Сновської ЦБС.

Дитяча бібліотека оформила виставку «З Україною в серці: Щорс – АТО – Мар'їнка», на якій було розміщено матеріали про земляка Юрія Семака, командира танку, у бібліотеці відбулась зустріч з його матір'ю. Центральна бібліотека розгорнула виставку видавничої продукції бібліотеки «Моє коріння тут, у цьому краї», організували виставку патріотичних плакатів бібліографа бібліотеки «Україна переможе». Збірка творів місцевих авторів у вигляді захалявних книжок були передані у АТО.

Підсумовуючи вище наведене, необхідно відмітити, що поряд з досягненнями в діяльності бібліотек області залишаються нерозв'язаними проблеми, що суттєво впливають на якість бібліотечного обслуговування, а саме потребує:

- збереження і підтримка функціонування мережі публічних бібліотек.
- зміцнення матеріально-технічної бази бібліотек усіх рівнів;
- систематичного фінансування на поповнення бібліотечних фондів, передплату періодичних видань;
- забезпечення інформатизації бібліотечної сфери. Комп'ютеризація бібліотек усіх рівнів, забезпечення їх єдиним бібліотечним програмним продуктом, здійснення оплати Інтернет за рахунок бюджету

Методичним центрам на місцях необхідно звернути увагу на: – оновлення регламентуючої документації, особливо тих бібліотек, що працюють в умовах децентралізації;

- розширення репертуару (та якості надання додаткових платних послуг);
- налагодження партнерських стосунків з громадськими організаціями та благодійними фондами.